

УКРАЇНА

ПАТЕНТ

НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

№ 160398

**СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ
ОЗИМОЇ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ**

Видано відповідно до Закону України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі".

Зареєстровано в Державному реєстрі України корисних моделей
03.09.2025.

Директор
Державної організації «Український
національний офіс інтелектуальної
власності та інновацій»

О.П. Орлюк

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 160398

(13) U

(51) МПК

A01B 79/02 (2006.01)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ДЕРЖАВНА ОРГАНІЗАЦІЯ
"УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ОФІС ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙ"

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: **u 2025 01429**

(22) Дата подання заявки: **02.04.2025**

(24) Дата, з якої є чинними
права інтелектуальної
власності: **04.09.2025**

(46) Публікація відомостей
про державну
реєстрацію: **03.09.2025, Бюл.№ 36**

(72) Винахідник(и):

**Шебанін В'ячеслав Сергійович (UA),
Дробітько Антоніна Вікторівна (UA),
Смірнова Ірина Вікторівна (UA),
Качанова Тетяна Володимирівна (UA)**

(73) Володілець (володільці):

**МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
вул. Георгія Гонгадзе, 9, м. Миколаїв, 54008
(UA)**

(74) Представник:

Кубінець Ольга Іванівна

(54) СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ

(57) Реферат:

Спосіб підвищення урожайності зерна пшениці озимої на Півдні України в умовах зрошення, що включає основний, передпосівний обробітки ґрунту, сівбу, догляд за посівами та збирання врожаю. Висівають сорт пшениці озимої при використанні біологічно оптимального режиму зрошення, з внесенням добрив згідно з розрахунковою дозою N₁₄₁, з нормою висіву насіння 6 млн шт./га.

UA 160398 U

UA 160398 U

Корисна модель належить до галузі сільського господарства, зокрема до способу вирощування пшениці озимої.

Відомий спосіб вирощування пшениці озимої, який включає основний та передпосівний обробіток ґрунту, підготовку насіння до сівби, сівбу, догляд за посівами та збирання врожаю [Нетіс І. Т. Пшениця озима на півдні України: монографія. Херсон: Олді+, 2011. 460 с.].

Недоліком способу є отримання невисокого рівня врожайності зерна пшениці озимої за значного хімічного навантаження на агроценоз.

Задача корисної моделі – підвищення продуктивності пшениці озимої за рахунок удосконалення елементів технології вирощування.

Поставлена задача вирішується тим, що в способі підвищення урожайності зерна пшениці озимої, що включає основний, передпосівний обробітки ґрунту, сівбу, догляд за посівами та збирання врожаю, висівають сорт пшениці озимої при використанні біологічно оптимального режиму зрошення, з внесенням добрив згідно з розрахунковою дозою N_{141} , з нормою висіву насіння 6 млн шт./га.

Експериментальні дослідження проводилися протягом 2023-2024 рр. на дослідному полі Навчально-науково-практичного центру Миколаївського національного аграрного університету, що входить до зони Півдня України. Загальна методика проведення дослідів в основному дотримувалася існуючих рекомендацій у сільському господарстві для південної степової зони України.

Ґрунт дослідних ділянок представлений чорноземом південним, залишковослабкосолонцюватим важкосуглинковим на лесах. Реакція ґрунтового розчину нейтральна (рН – 6,8-7,2). Вміст гумусу в орному шарі ґрунту у середньому становить 3,3 %, рухомих форм елементів живлення: нітратів – 18, рухомого фосфору – 49, обмінного калію – 395 мг/кг ґрунту.

Двофакторний дослід з пшеницею озимою закладали методом розщеплених ділянок за схемою: фактор А – режим зрошення: 1. Біологічно оптимальний; 2. Водозберігаючий; 3. Ґрунтозахисний; фактор В – добрива:

1. Без добрив (контроль); 2. Розрахункова доза (N_{93}); 3. $N_{150}P_{90}$; фактор С – норма висіву: 3 млн шт./га; 6 млн шт./га.

Загальна площа дослідної ділянки 50 м², облікової – 26 м², повторність чотириразова. Розміщення варіантів дослідів методом неповної рандомізації.

При проведенні досліджень протягом 2023-2024 рр. встановлено, що різний ступінь забезпеченості рослин вологою впродовж вегетаційного періоду, удобрення та норми висіву суттєво вплинули на продуктивність пшениці озимої сорту Овідій (табл. 1).

Таблиця 1

Урожайність зерна пшениці озимої залежно від режиму зрошення, удобрення та норм висіву (середнє за 2023-2024 рр.), т/га

Режим зрошення (фактор А)	Добрива (фактор В)	Норма висіву, млн шт./га (фактор С)		Середнє по фактору А	Середнє по фактору В
		3	6		
Біологічно оптимальний	Без добрив (контроль)	2,23	2,57	5,31	2,23
	Розрахункова доза (N_{141})	6,22	7,22		6,42
	$N_{150}P_{90}$	6,47	7,12		6,54
Водозберігаючий	Без добрив (контроль)	1,88	2,09	4,71	
	Розрахункова доза (N_{141})	5,87	6,07		
	$N_{150}P_{90}$	6,04	6,29		
Ґрунтозахисний	Без добрив (контроль)	2,17	2,41	5,18	
	Розрахункова доза (N_{141})	6,00	7,16		
	$N_{150}P_{90}$	6,32	7,01		
Середнє по фактору С		4,80	5,33		
H _{IP} 05, т/га по факторах: А – 0,26; В – 0,31; С – 0,20; ABC – 0,46					

За результатами проведених досліджень встановлено, що удобрення позитивно вплинуло на урожайність зерна пшениці озимої. Найменші показники врожайності зерна отримано у контрольному варіанті (без добрив), що становить 2,23 т/га в середньому за режимами зрошення та нормами висіву насіння. За використання удобрення прослідковується тенденція до збільшення врожайності досліджуваної культури. При внесенні дози добрив у нормі $N_{150}P_{90}$ врожайність збільшилася на 4,19 т/га, а розрахункової дози N_{141} – на 4,31 т/га в середньому за режимами зрошення та нормами висіву насіння.

Збільшення норми висіву насіння супроводжувалося збільшенням урожайності. Урожайність зерна пшениці озимої з використанням норми висіву 3 млн схожих зерен на гектар становила 4,80 т/га, а при нормі висіву 6 млн схожих зерен – збільшилася на 11 %.

Застосування біологічно оптимального режиму зрошення та внесення добрив згідно з розрахунковою дозою N_{141} забезпечило отримання максимальної врожайності пшениці озимої до 7,22 т/га. Збільшення норми висіву з 3 до 6 млн схожих зерен на гектар, у середньому по фактору режиму зрошення, підвищило врожайність на 0,53 т/га.

Створення відповідних до визначених у схемі досліду умов зволоження ґрунту поливами забезпечило отримання врожаю зерна пшениці озимої у межах 4,71-5,31 т/га. Найбільшу врожайність 5,31 т/га отримано за використання біологічно оптимального режиму зрошення, а найменшу 4,71 т/га – за водозберігаючого режиму.

Максимальну врожайність зерна пшениці озимої, на рівні 7,22 т/га, одержали при використанні біологічно оптимального режиму зрошення та внесенні добрив згідно з розрахунковою дозою N_{141} . Збільшення норми висіву з 3 до 6 млн схожих зерен на гектар сприяло зростанню врожайності на 0,53 т/га.

Таким чином, оптимальне поєднання елементів технології вирощування, що розроблені для підвищення урожайності пшениці озимої, дозволяє отримувати високу урожайність зерна в умовах зрошення півдня України, підтверджуючи цим важливе наукове та практичне значення досліджуваної роботи.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб підвищення урожайності зерна пшениці озимої на Півдні України в умовах зрошення, що включає основний, передпосівний обробітки ґрунту, сівбу, догляд за посівами та збирання врожаю, який **відрізняється** тим, що висівають сорт пшениці озимої при використанні біологічно оптимального режиму зрошення, з внесенням добрив згідно з розрахунковою дозою N_{141} , з нормою висіву насіння 6 млн шт./га.